

Žatevný výjazd s premiérom a ministrom v PD Špačince

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora pre tento rok očakáva množstvom mierne nadpriemerné úrody hustosiatych obilnín a repky. Kvalita bude rozdielna. O konečnom výsledku žatvy však rozhodne aj jej speňaženie. Tohtoročnú úrodu totiž poľnohospodári draho založili a lacno ju budú predávať. Ceny agrárnych komodít sú dnes v porovnaní s minulým rokom výrazne nižšie a v niektorých prípadoch až na polovičnej úrovni.

Doterajšie výsledky úrod a názory poľnohospodárov si 20. júla vypočul aj predseda vlády SR Ľudovít Ódor spolu s ministrom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Jozefom Birešom na poli PD Špačince pri Trnave.

Žatevného výjazdu sa zúčastnili aj členovia Predstavenstva SPPK, Dozornej rady SPPK spolu s ďalšími trnavskými poľnohospodármi a potravinármi.

Odhady úrod

Podľa odhadov Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra a Štatistického úradu SR má byť tohtoročná úroda pšenice, jačmeňa a repky mierne nadpriemerná (o 5 až 11 % vyššia oproti priemernej úrode).

Podľa aktuálnych, no stále predbežných údajov, ktoré získavame od poľnohospodárskych podnikov z celého Slovenska, poskytne pšenica ozimná priemernú úrodu 6,48 t/ha, pšenica jarná 5,46 t/ha, jačmeň ozimný 5,50 t/ha, jačmeň jarný 5,79 t/ha a repka 3,55 t/ha. Mierne nadpriemerné úrody teda očakáva aj Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora.

Kvalitatívne je úroda veľmi rôznorodá. Pestovatelia hlásia vysokú kvalitu potravinárskej pšenice alebo sladovníckeho jačmeňa, ale aj obilie s najnižšou kvalitou, ktoré bude slúžiť ako krmivo pre hospodárske zvieratá.

V nižšie položených oblastiach sa žatva postupne ukončuje. Vo vyššie položených oblastiach (Liptov, Orava, Kysuce) sa žatva rozbehne v druhej polovici júla.

Speňaženie úrody

Polnohospodári zakladali tohtoročnú úrodu draho. Predražila ju inflácia, energetická kríza, vysoké ceny hnojív, osív. V súčasnosti sú však ceny základných agrárnych komodít výrazne nižšie ako vlani o takomto čase. Takže úrodu, ktorú vlani na jeseň zasiali pri vysokých nákladoch, budú po tohtoročnej žatve predávať pravdepodobne so stratou.

Medziročné porovnanie cien agrokomodít

Parižska burza MATIF - pšenica - 244 eur/t (19. júla 2023)

- 333,75 eur/t (19. júla 2022)

Parižska burza MATIF - repka - 495,25 eur/t (19. júla 2023)

- 665 eur/t (19. júla 2022)

Na ceny komodít a stabilitu európskych obilných trhov má aktuálne vplyv aj ďalší transport ukrajinského obilia na európsky, africký a ázijský kontinent. Množstvo a kvalita tohtoročnej úrody u najväčších svetových producentov rovnako ovplyvní vývoj cien s dosahom aj na slovenských poľnohospodárov.

Priebeh počasia

Počasia počas jari zasiatym plodinám prialo. Pozitívne hodnotíme najmä fakt, že sa v prvej polovici roka nezopakovalo vlnajšie extrémne sucho. Najmä chladný a daždivý máj naštartoval priaznivý rast poľnohospodárskych plodín.

Prelom júna a júla aktuálne potvrdzuje, že počasie je ako „na hojdačke“ aj v období tesne pred žatvou a aj počas nej. Zrážky v druhej polovici júna oddialili žatvu a neskôr jej priebeh v niektorých lokalitách aj spomaľovali. Aktuálne slnečné a horúce počasie výrazne zrýchliło tempo žatvy a to najmä pri porovnaní 27. a 28. kalendárneho týždňa.

Po 28. týždni je pozberaných 91 % jačmeňa ozimného (+16% oproti predchádzajúcemu týždňu), 59 % jačmeňa jarného (+26 % oproti predchádzajúcemu týždňu), 43 % pšenice ozimnej (+32 % oproti predchádzajúcemu týždňu) a 67 % repky (plus 30 % oproti predchádzajúcemu týždňu). Medzitýždňový progres v zbere je teda výrazný.

Kým vlani sa kosilo počas extrémneho sucha, v tomto roku je situácia o niečo priaznivejšia. Aj napriek tomu však už SHMÚ hovorí o miernom až extrémnom suchu v celom pôdnom profile na väčšine západného Slovenska a na severe stredného Slovenska. Extrémne sucho je na Orave, Považí a v Žiarskej kotline.

Informácie z niektorých regiónov

Trnavskí poľnohospodári majú hrach a ozimný jačmeň pozbieraný, finišujú so zberom ozimnej repky, pokračujú so zberom pšenice. Celý región je postihnutý extrémne vysokým napadnutím hrabošmi, ktorý miestami zožral aj 50% úrody. Najväčšie škody sú v chránených vtáčích územiach, kde nie je možné použiť chemickú ochranu.

V regióne Dolného Spiša (okresy Gelnica, Levoča, Spišská Nová Ves) by mali poľnohospodári naplno odštartovať žatvu koncom tohto týždňa. Vplyvom horúčav, ktoré zasiahli v uplynulom týždni aj región Dolného Spiša, očakávame zahorenie zrn najmä u neskorších odrôd pšenice a jačmeňa.

Košickí poľnohospodári ukončili zber ozimného jačmeňa, jeho kvalita väčšinou spĺňa sladovnícke parametre. Zber repky ozimnej je asi v polovici. Pri pšeniciach sa množstvom ukazujú dobré úrody, pri hodnotení kvality ide o krmné obilie.

Liptovskí poľnohospodári na začiatok žatvy ešte čakajú, približne tretinu obilia pováľali intenzívne zrážky v predchádzajúcich dňoch.

Celkovo môžeme povedať, že doterajšie škody na porastoch okrem poľahnutia z dažďa spôsobila predovšetkým premnožená poľovná zver a v niektorých regiónoch hraboše, ľadovec, resp. dlho trvajúce dažde a podmočená pôda.

diskusia s ministrom pôdohospodárstva po prehliadke žatvy

Čo ďalej

Žatvou sa práce na poliach zďaleka nekončia. Po zbere úrody budú poľnohospodári zbierať slamu a pripravovať pôdu pre budúcoročné plodiny. V niektorých južne položených oblastiach už s týmito činnosťami aj začali.

Poľnohospodári sa aktuálne zaoberajú veľmi dôležitou otázkou či budú môcť na tej istej ploche založiť v tomto roku porast tej istej plodiny. Teda či budú môcť napríklad po repke olejnej, ktorú zbierajú, zasiať nanovo na rovnakú parcelu repku olejnú.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora intenzívne rokuje s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, aby v rámci modifikácie Strategického plánu SPP takéto pokračovanie osevného postupu umožnilo a o tejto možnosti aj rokovalo s Európskou komisiou.

Čo trápí poľnohospodárov okrem množstva, kvality úrody a finalizačnej ceny?

- húževnaté buriny, ktoré sú spojené so zavedením neproduktívnych prvkov v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky
- Systém plošného monitorovania plôch (AMS) - z mnohých okresov Slovenska nám poľnohospodári oznamujú, že tento systém identifikuje stav, ktorý nezodpovedá skutočnosti (napríklad nesprávne identifikovaná plodina, resp. pracovná operácia), pričom poľnohospodári/žiadatelia o priame platby sú znepokojení z týchto priebežných výsledkov, nakoľko s tým súvisí náročná administratíva a sankcie.